

Sort Qusarçay Bölgə Zona Təcrübə Stansiyasında fərdi seçmə üsulu ilə Tərəvəzçilik Elmi Tədqiqat İnstitutunun seleksiyaçı alimləri və Qusarçay BZTS-nin alimləri ilə birlikdə yaradılmışdır. Sort üzvi və mineral gübrələrlə çox tələbkardır və xəstəliklərə, zərərvericilərə qarşı davamlıdır. Əkin sahəsinin hər hektarına 20-30 ton çürümüş peyin, 400-500 kq superfosfat, 200-300 kq ammonium nitrat, 150-200 kq kalium gübrəsi məsləhət görülür.

Sort tez yetişən olub, zəif çiçək zoğu əmələ gətirən payızlıq və soğanağı iri dişli məhsuldar sortdur. Vegetasiya müddəti 230-250 gündür. Məhsulu orta hesabla 130-135 sen/ha olmaqla, soğanağı iri, 8-12 dişli, az qabıqlıdır. İri dişlərin çəkisi 4,4-5,9 q, baş bağlamış soğanaqların çəkisi 50-60 q-a çatır. Soğanağın tərkibində 35% quru maddə, 120 mq% C vitamini vardır. Forması yumru, rəngi zəif bənövşəyidir. bir ədəd dişin çəkisi 66,7 qramdır. Sarımsağın forması yumru, zəif bənövşəyidir. Elçin sortunda aparılan müşahidələr xəstəlik və zərərvericilər müşahidə olunmamışdır. Sarımsağın tərkibində mikrobları öldürən maddə olduğundan ondan bir sıra qorxulu xəstəliklərin müalicəsində istifadə edilir

İnsan ilin bütün fəsillərində sarımsaq yeməyə öyrənməlidir. Çünki sarımsaq mədə-bağırsaq pozğunluğunda, soyuqdəymədə ən yaxşı dərmandır. Sarımsağın şirəsi dizenteriya, vəba və qrip xəstəliklərini törədən mikrobları öldürür.

Tərkibində fitonsidlərin, efir yağlarının və bəzi vitaminlərin kifayət

qədər olması sarımsaqdan təbabətdə geniş istifadə edilməsinə imkan yaradır. Sarımsağın sağlamlıq üçün böyük əhəmiyyəti vardır. O, damarlarda qanın hərəkətini sürətləndirir, skleroz, qanqrena kimi qorxulu xəstəliklərin qarşısını alır, mədə şirəsini artırır, qidanın yaxşı həzm olunmasına müsbət təsir göstərir. Təsadüfi deyil ki, sunqa xəstəliyini sarımsaq ilə müalicə edirlər. Çinlilər və ərəblər göz xəstəliklərinin müalicəsində istifadə etmişlər. Sarımsaqdan ən çox hipertoniya və aterosklerozyn müalicəsində istifadə olunur.

Sarımsağın qoxu verən tərkibindəki efir yağıdır. Efir yağlarının miqdarı sarımsağın sortundan, torpaq-iqlim və becərmə şəraitindən asılı olaraq dəyişilə bilər. Sarımsaq vegetativ yolla çoxalan birillik bitkidir.

Sarımsağın dişləri 2-3⁰ temperaturda cücərməyə başlayır. Dişlər cücərdikdən sonra onların böyüməsi üçün 2-5⁰ istilik kifayətdir. 15-20 dərəcədə dişlər formalaşır, 20-25⁰-də isə soğanaqlar yetişir.

Sarımsaq bitkisi şaxtaya davamlıdır. Azərbaycanda payızda əkilməş və yaxşı kökləmiş sarımsaq bitkisi 25⁰ şaxtaya davam gətirir.

Sarımsaq torpağın və havanın nəmliyi 60-70% olduqda normal böyüyüb inkişaf edir.

Sarımsaq bitkisi qida maddələri ilə zəngin olan torpaqlarda daha tələbkar bitki qrupuna aiddir. O, strukturly, qidalı, kifayət qədər nəmliyi olan münbit torpaqları sevir. Qida maddələri ilə zəngin olmayan torpaqlarda sarımsaq becərildikdə soğanaqlar kiçik olur və məhsuldarlıq xeyli azalır.

Buna də torpağın seçilməsi və becərilmə texnologiyasına düzgün əməl edilməlidir. Sarımsağın becərilməsi üçün yüngül, gilli, qara və çəmən torpaqları yararlıdır.

Sarımsaq əkiləcək sahədə payızda 27-30 sm dərinliyində əsas şum, əkindən qabaq isə üzdən şum aparılmalı, sahə disklənməli və mala çəkilməlidir. Sarımsaq darcərgəli üsulla cərgə araları 45 sm, bitki arası 5-8 sm olmaqla əkilir. Bitki lent üsulu ilə də əkilir. Bu zaman lent arası 50-60 sm, cərgə arası isə 15-20 sm olmalıdır.

Dişin iriliyindən asılı olaraq hektara 800-1000 kq əkin materialı tələb olunur.

Əkilmək üçün saxlanacaq sortu məxsus əlamətlərə malik tam yetişmiş, iri, sağlam, quru və yaxşı formalaşmış olmalıdır.

*Azərbaycan Respublikası
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
Tərəvəzçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutu*

**Sarımsağın
ELÇİN
sortu**